Sygn. akt VIII C 2288/17

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko Ł. J.

o zapłatę 4.648,44 zł

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.623,20 zł (cztery tysiące sześćset dwadzieścia trzy złote i dwadzieścia groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 maja 2017 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 976 zł (dziewięćset siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 2288/17

UZASADNIENIE

W dniu 23 maja 2017 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu Ł. J. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 4.648,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w kwocie 59 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł.

W uzasadnieniu powód podniósł, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwanego umów pożyczki: nr (...) z dnia 21 maja 2013 roku, nr (...) z dnia 1 października 2013 roku oraz nr (...) z dnia 18 grudnia 2013 roku. Na mocy pierwszej umowy pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 8.527,22 zł, z czego uiścił kwotę 6.827,80 zł, ponadto wysokość zadłużenia została pomniejszona o kwotę 43,12 zł z tytułu odsetek oraz powiększona o kwotę 90 zł tytułem opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki. Do zapłaty pozostała kwota 1.746,30 zł tytułem kapitału pożyczki (kwoty pożyczki brutto). Na mocy drugiej umowy pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 4.509,31 zł, z czego uiścił kwotę 3.642,63 zł, ponadto wysokość zadłużenia została pomniejszona o kwotę 1,61 zł z tytułu odsetek oraz powiększona o kwotę 90 zł tytułem opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki. Do zapłaty pozostała kwota 955,07 zł tytułem kapitału pożyczki (kwoty pożyczki brutto). Na mocy trzeciej umowy pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 3.200,16 zł, z czego uiścił kwotę 1.335,42 zł, ponadto wysokość zadłużenia została pomniejszona o kwotę 7,67 zł z tytułu odsetek oraz powiększona o kwotę 90 zł tytułem opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki. Do zapłaty pozostała kwota 1.837,60 zł tytułem kapitału pożyczki (kwoty pożyczki brutto), 84,23 zł tytułem odsetek umownych

oraz 25,24 zł tytułem opłaty za opóźnienie w spłatach rat pożyczki. Wobec braku spłaty zadłużenia umowy pożyczek, o których mowa, zostały wypowiedziane w dniu 12 lipca 2016 roku. ***(pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym k. 2-5)***

W dniu 28 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, który pozwany zaskarżył sprzeciwem w całości, wnosząc o oddalenie powództwa, kwestionując je co do zasady, jak i wysokości.

Postanowieniem z dnia 6 września 2017 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi. ***(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 5v, sprzeciw k. 7, postanowienie k. 8)***

Po przekazaniu sprawy z e.p.u., powód uzupełnił braki pozwu i podtrzymał powództwo w całości. ***(pismo procesowe k. 14, pozew k. 15-16v.)***

W sprzeciwie złożonym na urzędowym formularzu pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzupełnieniu dotychczasowych twierdzeń zakwestionował umocowanie radcy prawnego M. J. do działania w imieniu powoda oraz pracownika powoda do zawarcia w jego imieniu umów pożyczek. W ocenie pozwanego powód nie wykazał również wysokości dochodzonego w sprawie roszczenia, a także jego wymagalności, w odniesieniu zaś do całkowitego kosztu pożyczki i opłaty za ubezpieczenie wyjaśnił, iż są one zawyżone. ***(sprzeciw k. 35-50)***

W odpowiedzi na powyższe powód podtrzymał pozew w całości. Podniósł, iż do akt zostały złożone egzemplarze umowy podpisane przez pozwanego, co potwierdza fakt zaciągnięcia przez dłużnika zobowiązania, tym samym to na pozwanym ciążyła powinność wykazania, że to zostało spłacone. Odnośnie naliczonych opłat wyjaśnił, że opłata przygotowawcza jest bezpośrednio związana z udzieleniem pożyczki (jej uruchomieniem), pokrywa koszty m.in. obsługi klienta, koszty marketingu oraz funkcjonowania Departamentu Ryzyka Kredytowego, pełni również funkcję prowizji. Z kolei opłata za ubezpieczenie była związana z koniecznością zawarcia przez pożyczkobiorcę umowy ubezpieczenia. Powód wskazał ponadto, że termin wymagalności każdej pożyczki wynikał z zawartych przez strony umów. ***(pismo procesowe powoda k. 54-61)***

W toku dalszego procesu strony podtrzymały stanowiska w sprawie. ***(pismo procesowe k. 77-79, k. 81-82, protokół rozprawy k. 91-92)***

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 maja 2013 roku pozwany Ł. J. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 5.400 zł (całkowita kwota pożyczki). Kwotę pożyczki wraz z odsetkami 16,5% w skali roku (1.114,10 zł), opłatą przygotowawczą (648 zł), opłatą za ekspresową dostawę gotówki (285,12 zł) oraz opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki (1.080 zł), a więc łącznie kwotę 8.527,22 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 90 tygodniowych ratach po 94,75 zł pierwsze 89 rat i 94,47 zł ostatnia rata. Odsetki od udzielonej pożyczki powód naliczał w stałej wysokości, odpowiadającej wysokości odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2^1 k.p.c. W przypadku, gdy wartość odsetek maksymalnych ulegała zmniejszeniu poniżej wartości odsetek oznaczonych w umowie, oprocentowanie pożyczki również ulegało stosownemu zmniejszeniu.

Wybrana przez pozwanego opcja ekspresowej dostawy gotówki miała charakter fakultatywny i polegała na dostarczeniu kwoty gotówki do miejsca zamieszkania pożyczkobiorcy, w zamian za co pożyczkodawca naliczał dodatkową opłatę.

Spłata łącznego zobowiązania do spłaty została zabezpieczona ubezpieczeniem grupowym na podstawie Umowy Grupowego (...)/4, zawartej pomiędzy pożyczkodawcą a (...) S.A. Ochrona ubezpieczeniowa była udzielana na

warunkach określonych w umowie oraz w szczególnych warunkach ubezpieczenia. Pobraną od pożyczkobiorcy składkę powód w całości przekazywał ubezpieczycielowi. W przypadku zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego świadczenie było przekazywane pożyczkodawcy, jako uposażonemu tytułem pokrycia niespłaconego łącznego zobowiązania do spłaty. W myśl szczególnych warunków ubezpieczenia, zakresem ubezpieczenia objęto następujące zdarzenia ubezpieczeniowe w okresie trwania ubezpieczenia: śmierć ubezpieczonego, śmierć ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku, hospitalizacja ubezpieczonego, hospitalizacja ubezpieczonego wskutek napaści oraz wystąpienie uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego. Pożyczkobiorca był przy tym uprawniony do samodzielnego zawarcia umowy ubezpieczenia i przelania praw do otrzymania odszkodowania na rzecz powoda, przy czym umowa taka musiała obejmować ochronę ubezpieczeniową co najmniej następujących zdarzeń ubezpieczeniowych: śmierć, hospitalizacja i uszczerbek na zdrowiu pożyczkobiorcy, zaś suma ubezpieczenia pokrywać: w przypadku ubezpieczenia na życie – sumę pozostałych do spłaty rat oraz zaległych płatności do wysokości czterech tygodni rat pożyczki; w przypadku ubezpieczenia na wypadek hospitalizacji – kwotę równą tygodniowej racie pożyczki; w przypadku ubezpieczenia na wypadek uszczerbku na zdrowiu – kwotę równą maksymalnie 28 tygodniowym ratom pożyczki. Okres ubezpieczenia musiał przy tym obejmować okres odpowiadający co najmniej okresowi trwania pożyczki.

W umowie zastrzeżono ponadto, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się ze spłatą kwoty równej co najmniej 2 pełnym ratom pożyczki, pożyczkodawca ma prawo wezwać pożyczkobiorcę do zapłacenia zaległych rat lub ich części w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, a przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę w terminie 30 dni od doręczenia wypowiedzenia. W przypadku zwłoki w spłacie rat pożyczki powód był ponadto uprawniony do naliczenia opłaty za zwłokę, która rekompensowała poniesione przez pożyczkodawcę koszty związane z podjętymi działaniami windykacyjnymi. Opłata ta miała charakter ryczałtowy, wynosiła 15 zł za każdy dodatkowy kontakt telefoniczny lub wysłany list i mogła być naliczana nie częściej niż co 8 dni.

Pozwany złożył własnoręczny podpis pod umową pożyczki, czym potwierdził, że otrzymał w gotówce kwotę 5.400 zł, a także, że przed zawarciem umowy pracownik powoda udzielił mu wszelkich wyjaśnień dotyczących treści informacji przekazanych mu przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie, a także udzielił odpowiedzi na wszystkie zadane pytania odnośnie powyższych kwestii w sposób umożliwiający pozwanemu podjęcie decyzji dotyczącej umowy. Podpisując umowę pozwany oświadczył także, iż nie ma wątpliwości odnośnie znaczenia jej poszczególnych postanowień.

W imieniu powoda podpis pod umową złożył A. W., który na mocy pełnomocnictwa z dnia 26 lutego 2013 roku, był uprawniony do dokonywania w imieniu (...) S.A. następujących czynności: zawierania z klientami Spółki umów pożyczek, faktycznego wydawania kwoty pożyczki klientowi, z którym została zawarta umowa pożyczki oraz przyjmowania w imieniu i na rzecz (...) S.A. spłat tej pożyczki. ***(umowa pożyczki k. 20-22v., szczególne warunki ubezpieczenia k. 73-73v., pełnomocnictwo k. 74, okoliczności bezsporne)***

W dniu 1 października 2013 roku pozwany zawarł z powodem drugą umowę pożyczki gotówkowej, o nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 3.100 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami 16% w skali roku (395,49 zł), opłatą przygotowawczą (359,60 zł), opłatą za ekspresową dostawę gotówki (158,22 zł) oraz opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki (496 zł), a więc łącznie kwotę 4.509,31 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 60 tygodniowych ratach po 75,16 zł pierwsze 59 rat i 74,87 zł ostatnia rata. Postanowienia umowne dotyczące usługi ekspresowej dostawy gotówki, ubezpieczenia na życie, sposobu naliczania odsetek oraz wypowiedzenia umowy, jak również oświadczenia pozwanego odnośnie udzielonych mu wyjaśnień i wypłaconej kwoty pożyczki w gotówce, były tożsame z zapisami umowy z dnia 21 maja 2013 roku. Pod umową pozwany oraz reprezentujący powoda A. W. złożyli własnoręczne podpisy. ***(umowa pożyczki k. 17-19v., okoliczności bezsporne)***

W dniu 18 grudnia 2013 roku pozwany zawarł z powodem trzecią umowę pożyczki gotówkowej, o nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 2.200 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami 16% w skali roku (280,67 zł), opłatą przygotowawczą (255,20 zł), opłatą za ekspresową dostawę gotówki (112,29 zł) oraz opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki (352 zł), a więc łącznie kwotę 3.200,16 zł, pozwany zobowiązał się spłacić w 60 tygodniowych ratach po 53,34 zł pierwsze 59 rat i 53,10 zł ostatnia rata. Postanowienia umowne dotyczące usługi

ekspresowej dostawy gotówki, ubezpieczenia na życie, sposobu naliczania odsetek oraz wypowiedzenia umowy, jak również oświadczenia pozwanego odnośnie udzielonych mu wyjaśnień i wypłaconej kwoty pożyczki w gotówce, były tożsame z zapisami umowy z dnia 21 maja 2013 roku. Pod umową pozwany oraz reprezentujący powoda A. W. złożyli własnoręczne podpisy. ***(umowa pożyczki k. 23-25v., okoliczności bezsporne)***

Pozwany nieterminowo spłacał zaciągnięte u powoda zobowiązania, na skutek czego na gruncie każdej z zawartych umów powód naliczył opłatę za opóźnienie w spłatach pożyczki w wysokości po 90 zł.

Na dzień 2 maja 2016 roku (data ostatnich wpłat dokonanych przez pozwanego na poczet zaciągniętych zobowiązań) zadłużenie pozwanego:

- z tytułu pożyczki nr (...) wyniosło – po uwzględnieniu wpłat w łącznej wysokości 6.827,80 zł, korekty wysokości odsetek pomniejszającej zobowiązanie o kwotę 43,12 zł – 1.746,30 zł kapitału (kwoty pożyczki brutto obejmującej całkowitą kwotę pożyczki, koszt ubezpieczenia, opłatę przygotowawczą i opłatę za ekspresową dostawę gotówki); uiszczona przez pozwanego kwota została zaliczona na poczet: kwoty pożyczki brutto – 5.662,82 zł, odsetek umownych – 1.070,98 zł (zostały spłacone w całości) oraz opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki – 90 zł (została spłacona w całości),

- z tytułu pożyczki nr (...) wyniosło – po uwzględnieniu wpłat w łącznej wysokości 3.642,63 zł oraz korekty wysokości odsetek pomniejszającej zobowiązanie o kwotę 1,61 zł – 955,07 zł kapitału (kwoty pożyczki brutto); uiszczona przez pozwanego kwota została zaliczona na poczet: kwoty pożyczki brutto – 3.158,75 zł, odsetek umownych – 393,88 zł (zostały spłacone w całości) oraz opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki – 90 zł (została spłacona w całości),

- z tytułu pożyczki nr (...) wyniosło – po uwzględnieniu wpłat w łącznej wysokości 1.335,42 zł oraz korekty wysokości odsetek pomniejszającej zobowiązanie o kwotę 7,67 zł – 1.837,60 zł kapitału (kwoty pożyczki brutto), 84,23 zł odsetek umownych, 25,24 zł opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki; uiszczona przez pozwanego kwota została zaliczona na poczet: kwoty pożyczki brutto – 1.081,89 zł, odsetek umownych – 188,77 oraz opłaty za opóźnienie w spłatach pożyczki – 64,76 zł.

Na dzień 2 maja 2016 roku wszelkie zobowiązania wynikające z podpisanych przez pozwanego umów pożyczek były w całości wymagalne. ***(potwierdzenia wpłat k. 62-65v., k. 66-69v., k. 70-72v.)***

Pozwany do dnia wyrokowania nie uregulował wskazanego zadłużenia, dochodzonego przedmiotowym powództwem. ***(okoliczność bezsporna)***

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w przeważającym zakresie.

Rozważania w niniejszej sprawie rozpocząć należy od oceny zarzutu pozwanego dotyczącego braku prawidłowego umocowania pełnomocnika powoda, który to zarzut okazał się całkowicie bezzasadny. Pozwany formułując przedmiotowy zarzut zdaje się zupełnie nie zauważać, że kwestionowane pełnomocnictwo miało charakter pełnomocnictwa procesowego, przybrało formę pisemną, a w jego treści powód upoważnił radcę prawnego M. J. m.in. do reprezentowania powodowej Spółki we wszystkich postępowaniach sądowych z powództwa i przeciwko (...) S.A. Podważane pełnomocnictwo zostało przy tym udzielone przez A. K. i P. T., a więc osoby, które według treści aktualnego na dzień udzielenia pełnomocnictwa odpisu z KRS powoda, były uprawnione do działania w jego imieniu.

Powód oparł żądanie pozwu na przepisie art. 720 k.c., w myśl którego, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej

samej jakości. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury kodeksowa definicja pożyczki wskazuje, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym. Dopiero wówczas zasadne staje się oczekiwanie od biorącego pożyczkę, że udowodni on spełnienie swego świadczenia umownego tj. zwrot pożyczki (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 roku, I ACa 285/12, LEX nr 1162845). Innymi słowy pozwany, od którego powód domaga się zwrotu pożyczki nie musi wykazywać zwrotu pożyczki, dopóty powód nie wykaże, że pożyczki udzielił.

Sąd przyjął, iż strony łączyły trzy umowy pożyczki zawarte w dniach 21 maja 2013 roku, 1 października 2013 roku i 18 grudnia 2013 roku, na mocy których pozwany otrzymał kwoty odpowiednio 5.400 zł, 3.100 zł i 2.200 zł, zobowiązując się do ich spłaty wraz odsetkami i dodatkowymi opłatami (łącznie 8.527,22 zł, 4.509,31 zł i 3.200,16 zł) w terminach oznaczonych w ich treści. Powód załączył w poczet materiału dowodowego egzemplarze umów, o których mowa wyżej, z których każdy został podpisany przez pozwanego w miejscu do tego wyznaczonym, na gruncie których pozwanych poświadczył, że każdorazowo otrzymał w gotówce całkowitą kwotę pożyczki oraz że osoba działająca w imieniu pożyczkodawcy udzieliła mu wszelkich wyjaśnień odnośnie postanowień umowy, a same te postanowienia nie budziły wątpliwości pozwanego. Powód złożył ponadto pełnomocnictwo dla A. W., z treści którego wynika, że był on uprawniony do zawierania umów z klientami powoda, do wypłacania im kwoty pożyczki oraz przyjmowania jej spłat. W konsekwencji Sąd nie uwzględnił zarzutu pozwanego, jakoby powód nie udowodnił swojego żądania co do zasady, zaś pozwany nie zapoznał się z warunkami pożyczki.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał również, że na poczet zaciągniętych zobowiązań pozwany dokonał wpłat w łącznej wysokości: 6.827,80 zł na poczet pierwszej pożyczki, 3.632,63 zł na poczet drugiej pożyczki i 1.335,42 zł na poczet trzeciej pożyczki, zaniechując dalszej spłaty, w wyniku czego łączący go z powodem stosunek prawny uległ rozwiązaniu. Sąd nie podzielił jednocześnie argumentacji pozwanego, w której podnosił, iż powód nie wykazał wysokości swojego roszczenia. Ł. J. zdaje się nie zauważać, że już w uzasadnieniu pozwu powód dokonał precyzyjnego wyliczenia zadłużenia pozwanego z uwzględnieniem dokonanych przez niego wpłat, korekt zadłużenia odsetkowego oraz naliczonych opłat za opóźnienie w spłacie rat, zaś sama wysokość zadłużenia wynika z postanowień poszczególnych umów (powód na gruncie każdej z umów naliczył dodatkowo wyłącznie opłaty za opóźnienie w spłacie rat w kwocie po 90 zł). Powód złożył także zestawienia wpłat dotyczące każdej z umów, z treści których wynika, w jakiej dacie poszczególne raty były wymagalne, w jakiej dacie i wysokości: pozwany dokonywał spłat, a powód naliczał opłaty za opóźnienie i korygował wysokość (poprzez zmniejszenie) naliczonych odsetek umownych. Z kolei pozwany nie przedłożył żadnych dowodów, z których wynikałoby, że spłacił zadłużenie w kwocie wyższej, aniżeli wskazywanej przez powoda, a niewątpliwie to na nim, jako pożyczkobiorcy, ciążyła powinność wykazania, że spłacił zadłużenie, jeśli z twierdzeń tych chciał wywodzić dla siebie korzystne skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Nie mogły także odnieść skutku zarzuty pozwanego na okoliczność braku wymagalności roszczenia, ta wynikała bowiem z treści samych umów. I tak pierwszą pożyczkę pozwany winien spłacić do lutego 2015 roku (po 90 tygodniach), drugą – do grudnia 2014 roku (po 60 tygodniach), trzecią – do lutego 2015 roku (po 60 tygodniach). W konsekwencji, dla wykazania wymagalności roszczenia po stronie powoda nie istniała konieczność przedstawienia oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku zobowiązaniowego, zwłaszcza, że dochodzone w sprawie roszczenie nie obejmowało odsetek karnych od zadłużenia przeterminowanego, odsetek tych powód nie naliczał również za okres przed wniesieniem pozwu. W ocenie Sądu chybione okazały się także zarzuty pozwanego odnoszące się do ujętej w umowach składki za ubezpieczenie. Postanowienia każdej z umów w sposób jasny precyzowały zasady objęcia pożyczkobiorcy ubezpieczeniem na życie, zakres ochrony ubezpieczeniowej oraz zasady wypłaty świadczenia. Zaznaczenia wymaga w tym miejscu, że jak wynika z treści łączących strony umów, całość uiszczanej przez pożyczkobiorcę składki była odprowadzana na rzecz ubezpieczyciela, co prowadzi do wniosku, iż pobranie tej składki przez powoda nie czyniło po jego stronie żadnych przysporzeń finansowych. Jednocześnie sposób ustalenia wartości składki został precyzyjnie opisany w treści (...), a sama składka podlegała zwrotowi za niewykorzystany okres ochrony. Co istotne pozwany miał możliwość zawarcia umowy ubezpieczenia we własnym zakresie, bez pośrednictwa pożyczkodawcy, i przelania na powoda praw do świadczenia odszkodowawczego, z której to opcji jednak nie skorzystał. Na koniec wskazać należy, że składka za ubezpieczenie na gruncie poszczególnych umów

wynosiła odpowiednio 12,6%, 11% i 11% wartości łącznego zobowiązania do spłaty, co prowadzi do wniosku, iż składka ta nie miała zawyżonego charakteru i była adekwatna do świadczonej na rzecz pozwanego ochrony ubezpieczeniowej. W sprawie brak było także podstaw do podważania naliczonych i pobranych przez powoda opłat za ekspresową dostawę gotówki, dotyczyły one bowiem fakultatywnej usługi, z której zdecydował się skorzystać pozwany, na mocy której otrzymał on gotówkę w miejscu zamieszkania już w dacie podpisania umowy (w przypadku zawarcia umowy bez wyboru omawianej opcji, pozwany po przekazaniu podpisanych egzemplarzy umowy pracownikowi powoda, musiałby oczekiwać na podpisanie umowy przez pożyczkodawcę i odesłanie jednego egzemplarza, na co pożyczkodawca miał 12 dni, i dopiero wówczas kwota pożyczki zostałaby mu udostępniona). Wątpliwości Sądu nie budziła także wysokość odsetek umownych naliczonych przez powoda na gruncie każdej z umów, odsetki te nie przekraczały bowiem wartości odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2^1 k.c.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego dotyczących naliczonej przez powoda opłaty przygotowawczej, przypomnienia wymaga, że była ona naliczana przez powoda w związku z udzieleniem pożyczki (jej uruchomieniem), pełniła również funkcję prowizji. Godzi się także przypomnieć, iż obowiązujące przepisy prawa nie zabraniają stronom stosunku zobowiązaniowego umawiania się na prowizję, która obok odsetek stanowi wynagrodzenie dla pożyczkodawcy z tytułu udostępnienia pożyczkobiorcy środków finansowych, czy też opłatę przygotowawczą, które to opłaty są powszechnie stosowane nie tylko przez podmioty oferujące pożyczki krótkoterminowe, ale także instytucje bankowe. Nie budzi także wątpliwości, że część kosztów związanych z udzieleniem pożyczki ma charakter stały, niezależny od okresu kredytowania: np. ocena zdolności kredytowej klienta, w tym sprawdzenie jego historii w Biurze (...) oraz biurach informacji gospodarczej, przygotowanie umowy w formie papierowej i przekazanie jej klientowi (w przypadku firm operujących w Internecie konieczność dostarczenia umowy pocztą), wycena ryzyka klienta na dzień zawarcia umowy (ryzyko stanowi również element części ruchomej limitu kosztów, ponieważ wraz z wydłużaniem okresu kredytowania ryzyko wzrasta), utrzymywanie baz danych o klientach (konieczność wypełniania wymogów związanych z ochroną danych osobowych), wynagrodzenia pracowników etc. W przypadku pożyczek udzielanych na niskie kwoty, a takie dominują w portfelach firm pożyczkowych, stosunek kosztów stałych do kwoty pożyczki zazwyczaj jest wysoki. Oczywiste jest także, że firmy trudniące się udzielaniem pożyczek, w przeciwieństwie do instytucji bankowych, nie mogą osiągać wynagrodzenia w inny sposób, aniżeli przez naliczanie prowizji oraz odsetek. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że firmy, jak powodowa, prowadzą działalność nastawioną na zysk, a także, że pozwany miał pełną swobodę w wyborze instytucji, u której zamierzała się zadłużyć. Skoro więc pozwany zdecydował się skorzystać z usług powoda, uznać należy, że akceptował on wysokość naliczanej przez pożyczkodawcę w związku z wnioskowaną kwotą pożyczki, opłaty przygotowawczej, która, o czym była już mowa, pełniła również funkcję prowizji, a więc wynagrodzenia pożyczkodawcy. Sporne opłaty zostały przy tym naliczone w wysokości od 11,6% do 12% kwot pożyczek wypłaconych pozwanemu i w kontekście ich charakteru nie mogą być uznane za wygórowane. Wyjaśnić wreszcie należy, że w dacie zawierania spornych umów brak było regulacji dotyczących maksymalnej wysokości opłat naliczanych przez firmy trudniące się udzielaniem pożyczek. Niemniej jednak wskazania wymaga, że zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, tj. art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą w skali 6 miesięcy przekroczyć 40% całkowitej kwoty kredytu (25% + 15%), w skali roku 55% (25% + 30%), w skali 2 lat 85% (25% + 60%), a w każdym wypadku 100% całkowitej kwoty kredytu. Kwota naliczona przez powoda nie tylko mieści się we wskazanych granicach, ale jest od ustalonego limitu znacznie niższa. Pracując nad wprowadzeniem art. 36a w/w ustawy, ustawodawca ustalił przy tym, że w segmencie mikropożyczek, gdzie okres kredytowania na ogół nie przekracza miesiąca, koszty operacyjne i koszt ryzyka kształtują się między 26% a 38% kwoty pożyczki, a w przypadku udzielanych na dłuższe okresy, na poziomie 49,5%–76% kwoty pożyczki (wyliczenie dla pożyczki zaciągniętej na okres jednego roku) (por. druk sejmowy nr 3460). Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że naliczone przez powoda opłaty przygotowawcze nie miały na celu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, postanowienia umowne je przewidujące nie są nieważne, w sprawie nie wykazano także, aby miały one abuzywny charakter.

W tym miejscu wskazać należy, że strona powodowa naliczyła pozwanemu i dochodziła w przedmiotowej sprawie także kwoty 25,24 zł z tytułu kosztów windykacyjnych (kosztów monitów telefonicznych oraz związanych z wystawieniem i wysłaniem wezwań do zapłaty). Wskazane opłaty zostały zastrzeżone w zawartej przez strony umowie pożyczki, jako obciążające pozwanego w razie niewykonania umowy pożyczki przez pożyczkobiorcę. Przypomnieć należy, że swoboda

umów podlega ograniczeniom wynikającym w szczególności z przepisów ustawy, w tym z art. 385^1 § 1 k.c., który znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że pozwany, jako konsument, nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych w odniesieniu do zastrzeżonych należności za czynności pożyczkodawcy w postaci wezwań do zapłaty i monitów telefonicznych, pobieranych z tytułu nieterminowego dokonywania spłaty pożyczki. Postanowienia, o których mowa, nie były z pozwanym, jako konsumentem, indywidualnie uzgadniane, powód posługiwał się wzorcem umowy w omawianym zakresie, a niewątpliwie kształtują one obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanego, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385^1 § 1 k.c. Podkreślić należy, że zastosowane wyliczenie należności za wezwanie do zapłaty jest bardzo sztywne (15 zł) i nie uwzględnia indywidualnych okoliczności sprawy/danego przypadku. Przytoczona wysokość opłat, uwzględniając wysokość kosztów tego rodzaju usług stosowanych przez firmy je świadczące, jest znacznie zawyżona i nie znajduje żadnego uzasadnienia. W tym miejscu podkreślić również należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zapadłym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, za niedozwolone i zakazane do wykorzystywania w obrocie z konsumentami zostały uznane postanowienia wzorców umownych nakładających na kredytobiorcę obowiązki w postaci konieczności poniesienia kosztów związanych z monitorowaniem kredytobiorcy, w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy – a dotyczyło to kosztów telefonicznych upomnień, korespondencji kierowanej do kredytobiorcy związanej z nieterminową spłatą kredytu w postaci zawiadomień, upomnień itp., wyjazdu interwencyjnego do kredytobiorcy. Analogicznie orzekł Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 9 października 2006 roku w sprawie o sygn. akt XVII Amc 101/05. W świetle dokonanych wyżej rozważań podkreślenia wymaga, iż Sąd nie kwestionuje uprawnienia pożyczkodawcy do pobierania od pożyczkobiorcy opłat za czynności windykacyjne. Opłaty takie winny być jednak ustalone na rozsądnym poziomie i nie mogą godzić w interesy konsumenta. Zakres kosztów związanych z czynnościami windykacyjnymi, determinujący ich wysokość, powinien zatem zostać przedstawiony w pozwie w taki sposób, aby w świetle doświadczenia życiowego oraz logiki nie budził żadnych wątpliwości. Pobierane opłaty za czynności windykacyjne nie mogą bowiem stanowić kary, a jedynie wyrównanie poniesionych przez wierzyciela kosztów powstałych na skutek niewykonywania zobowiązania przez dłużnika. Tymczasem, o czym była mowa, kwoty wskazane przez stronę powodową nie mają żadnego przełożenia na możliwe rzeczywiste koszty w tym zakresie, do czego uznania wystarcza już samo doświadczenie życiowe. W konsekwencji należy uznać, że zastrzeżenie dochodzenia od pozwanego zapłaty opłat za czynności windykacyjne jest niedozwolonym postanowieniem umownym, a jako takie – w świetle przepisu art. 385^1 § 1 k.c. – nie wiąże pozwanego. Ponieważ jednak większość opłat została pokryta przez uiszczone przez pozwanego wpłaty (powód na gruncie każdej z umów naliczył opłatę w kwocie po 90 zł), Sąd mógł orzekać w sprawie wyłącznie co do tej części, która nie została jeszcze spłacona, tj. co do kwoty 25,24 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.623,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 maja 2017 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie (tj. co do kwoty 25,24 zł tytułem opłat windykacyjnych).

M.-prawną podstawę roszczenia odsetkowego powoda stanowi przepis art. 481 § 1 k.c., zgodnie z treścią którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wskazany przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia

lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. Strona powodowa wygrała proces w zasadzie w całości – powód uległ jedynie w zakresie 0,5% wartości żądania – a zatem należy mu się od pozwanego zwrot kosztów procesu w całości.

Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 59 zł, koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego w kwocie 900 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, t.j. Dz.U. 2018, poz. 265) oraz opłata skarbowa od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 976 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.